

Onderzoeks- verslag

Het opzetten van een
buddysysteem voor tolken NGT

Afronding 2024-2025
Alysha Koomen
Opleiding tolk NGT-NL
1780665
Begeleider: Nienke Sijm

Voorwoord

U leest het onderzoekverslag van mijn eindopdracht van de opleiding tot tolk Nederlandse gebarentaal aan de Hogeschool Utrecht. Op verzoek van de Nederlandse Beroepsvereniging Tolken Gebarentaal (NBTG) heb ik een onderzoek uitgevoerd naar het opzetten van een buddysysteem voor tolken gebarentaal in Nederland en het resultaat hiervan zult u in de loop van dit verslag kunnen lezen. Dit gehele verslag functioneert als Beroepsproduct en de onderbouwing van de keuzes die ik heb gemaakt gedurende het gehele onderzoek kunt u lezen in mijn andere verslag, namelijk de Verantwoording.

Het was een enorm leerzame ervaring die ik met plezier heb uitgevoerd en mee zal nemen in mijn toekomstige carrière. Het was een uitdagend proces maar na een halfjaar hard werken kan ik met trots zeggen dat het een geslaagd onderzoek is geweest. Bij deze wil ik mijn dank uitspreken voor mijn begeleider Nienke Sijm en mijn leerteam. Zij hebben mij gesteund en geadviseerd gedurende het hele proces en hebben mij geholpen dit verslag tot stand te brengen.

Alysha Koomen

Juni 2025

Inhoudsopgave

Samenvatting.....	4
1. Inleiding.....	5
2. Theoretisch kader	7
3. Onderzoeksmethode	10
3.1 Onderzoeksaanpak	10
3.2 Praktijkonderzoek.....	10
3.2.1 Enquête	10
3.2.2 Algemene informatie participanten	11
3.2.3 Buitenland.....	13
3.3 Data-analyse.....	14
4. Onderzoeksresultaten.....	16
4.1 Praktijkonderzoek enquête	16
4.1.1 Belangrijkste behoeften	16
4.1.2 Data-analyse	19
4.2 Praktijkonderzoek buitenland.....	20
5. Discussie.....	21
6. Conclusie	22
7. Aanbevelingen	25
8. Advies.....	26
Literatuurlijst.....	34

Bijlage 1: Enquêtevragen	36
Bijlage 2: Vragenlijsten buitenland.....	42
Bijlage 3: Samenvattende poster.....	44

Samenvatting

De aanleiding voor dit onderzoek is de behoefte aan ondersteuning onder tolken Nederlandse Gebarentaal (NGT) in het werkveld en daarom is onderzocht in welke mate een buddysysteem hierbij ondersteunend kan zijn. De centrale vraag was: *Hoe kan er in Nederland een buddysysteem voor tolken gebarentaal worden opgezet?*

Eerst is via literatuuronderzoek gekeken naar wat een buddysysteem precies inhoudt en wat de voordelen zijn. Daarna volgde praktijkonderzoek: een enquête onder tolken NGT om te achterhalen of er behoefte is aan een buddysysteem en wat hun wensen zijn. Hieruit bleek dat 16 respondenten graag ondersteuning willen en 43 bereid zijn om als buddy op te treden. Wel willen buddy's hiervoor graag een training in coachingsvaardigheden en compensatie in de vorm van RTGS-nascholingsuren.

Daarnaast zijn twee buitenlandse organisaties onderzocht die al werken met buddysystemen. Bij hen worden buddy's aan elkaar gekoppeld op basis van een vragenlijst en bepalen zij zelf hoe het contact eruitziet.

Op basis van de resultaten is een adviserend stappenplan opgesteld voor de NBTG. Dit plan laat zien hoe een buddysysteem opgezet kan worden dat aansluit bij de behoeften van tolken NGT. Het stappenplan kan in de toekomst verder ontwikkeld worden door de NBTG.

Kortom: er is draagvlak voor een buddysysteem en duidelijke input over hoe dit eruit moet zien, wat de NBTG nu een goede basis biedt om hiermee aan de slag te gaan.

1. Inleiding

Dit is een onderzoek naar het opzetten van een buddysysteem voor tolken gebarentaal in Nederland. Het vraagstuk dat onderzocht wordt komt vanuit de Nederlandse Beroepsvereniging Tolken Gebarentaal (NBTG) en is ingediend bij de Hogeschool Utrecht (HU). De aanleiding voor dit onderzoek was de vraag voor ondersteuning in het werkveld onder tolken NGT. Uit gesprekken met tolken uit mijn netwerk bleek dat er met name direct na het afstuderen veel vraagtekens zijn bij tolken NGT over alle zaken die zij moeten of kunnen regelen om als ZZP'er aan de slag te kunnen gaan. Daarnaast vertelden zij dat het beroep tolk NGT nogal solistisch werk is en er dus minder mogelijkheden zijn om vragen te stellen aan of te overleggen met collega's. Om er toch voor te zorgen dat tolken in het werkveld ondersteund kunnen worden, wordt er vanuit de NBTG gezocht naar verschillende mogelijkheden om dit te kunnen faciliteren. Het doel van dit verslag is om het onderzoek naar het opzetten van een buddysysteem te beschrijven, de resultaten hiervan te delen en een advies uit te brengen hoe dit aangepakt zou kunnen worden aan de hand van een stappenplan.

De onderzoeksvraag luidt: "Hoe kan er in Nederland een buddysysteem voor tolken gebarentaal worden opgezet?". Om hier een antwoord op te vinden zijn er een aantal deelvragen opgesteld, namelijk:

- Wat is een buddysysteem?
- Wat zijn de voordelen van het implementeren van een buddysysteem?
- Wat zijn de nadelen van het implementeren van een buddysysteem?
- Op welke manier is er eerder onderzoek gedaan naar het opzetten van een buddysysteem voor tolken NGT?
- Hoe pakken organisaties in andere landen het opzetten van een buddysysteem voor tolken gebarentaal aan?

- Wat zijn de wensen en mogelijkheden van tolken NGT betreft een buddysysteem?

Om deze vragen te kunnen beantwoorden zal er eerst literatuuronderzoek worden gedaan om te onderzoeken wat een buddysysteem precies is en welke voordelen het implementeren van een buddysysteem kan hebben. Vervolgens wordt er beschreven op welke manier er in het verleden onderzoek is gedaan naar het ondersteunen van tolken NGT. Deze informatie samen vormen het hoofdstuk Theoretisch kader.

Daarna zal er een praktijkonderzoek plaatsvinden dat onderzoekt hoe er in andere landen buddysystemen voor tolken gebarentaal zijn opgezet en hoe deze werken, en wat de wensen, behoeften en mogelijkheden zijn van tolken gebarentaal in Nederland met betrekking tot een buddysysteem, hoe dit zal plaatsvinden staat beschreven in het hoofdstuk Onderzoeksmethode.

In het hoofdstuk Onderzoeksresultaten wordt er beschreven welke informatie is verzameld en wordt de verzamelde data geanalyseerd. Vervolgens wordt er in het hoofdstuk Advies een stappenplan uitgewerkt dat ik aanbeveel aan de NBTG om te gebruiken als basis voor het opzetten van een buddysysteem voor tolken gebarentaal in Nederland.

Hierna volgt de lijst met de gebruikte literatuur en de bijlagen waarin de enquêtevragen, de vragen voor de organisaties in het buitenland en de samenvattende poster uitgewerkt zijn.

2. Theoretisch kader

Zoals in de inleiding wordt genoemd zal ik de volgende vraag onderzoeken: “Hoe kan er in Nederland een buddysysteem voor tolken gebarentaal worden opgezet?”. In dit onderzoek wordt een buddy gedefinieerd als een afgestudeerde tolk NGT die de rol van een mentor op zich neemt voor een andere afgestudeerde tolk NGT. Aan een buddy kunnen bijvoorbeeld vragen worden gesteld en/of er kunnen allerlei zaken besproken worden die met het beroep tolk NGT te maken hebben.

Buddysystemen & buddy's

Een buddysysteem is het koppelen van een nieuwe medewerker aan een meer ervaren medewerker (Dury, 2021). Een buddy is een collega die functioneert als een vertrouwenspersoon en mentor, iemand die een starter de mogelijkheid geeft om vragen te stellen, feedback te krijgen en kan helpen om sneller te wennen aan het functioneren in het werkveld (Glebbeck, 2024). Daarnaast kan een buddy begeleiding geven, kennis delen over praktische zaken en eigen ervaringen, en de nieuwe collega introduceren aan collega's in het werkveld (Dury, 2021; Universiteit Leiden, z.d.).

Voordelen van buddysystemen

Uit het onderzoek van Fewster-Young en Corcoran (2023), waar een student werd gekoppeld aan een docent, en het onderzoek van Bannister (2017) bleek dat de studenten het als prettig hadden ervaren om vragen te kunnen stellen aan iemand die zelf ervaring had met de studie. Ook gaven de studenten aan meer zelfvertrouwen te hebben en waren hun gemiddelde cijfers hoger vergeleken met studenten die geen buddy hadden (Fewster-Young & Corcoran, 2023).

Ook uit onderzoeken waar oudere leerlingen als buddy functioneerden voor jongere leerlingen, bleek dat de jongere leerlingen zich beter konden aanpassen aan het schoolleven en meer zelfvertrouwen hadden gekregen (Bannister, 2017; Fair et al., 2011; Stone, 2000).

Hetzelfde kan gezegd worden over nieuwe werknemers in het werkveld (Glebbeek, 2024). Een buddysysteem kan verbinding tussen collega's stimuleren en welzijn bevorderen (Andalibi & Flood, 2021).

Uit een onderzoek van Heyerick (2024) in België bleek dat een deel van de tolken VGT – X zich na hun afstuderen niet klaar voelden om aan het werk te gaan als tolk en dat het zelfstandige werken hen afschrikte. Heyerick schrijft dat een aantal deelnemers van het onderzoek aangaven dat onder andere mentorschap hen zou motiveren om meer te gaan tolken. Ook werd er naar aanleiding van de resultaten een aanbeveling gedaan om een systeem op te zetten waarbij beginnende tolken begeleiding zouden kunnen krijgen bij de start van hun werkende leven, omdat dit zou kunnen zorgen voor meer duurzaamheid binnen het beroep en een hogere bereidheid om meer uren als tolk te werken. Hetzelfde onderzoek werd ook in Ierland uitgevoerd, waaruit vergelijkbare conclusies werden getrokken en ook een betere begeleiding voor tolken gebarentaal werd aanbevolen (Heyerick, 2025).

Nadelen van buddysystemen

In een onderzoek van Andalibi en Flood (2021) werd er mede onderzocht wat de effecten waren van een buddysysteem voor mensen die problemen hadden met hun mentale gezondheid. Hierbij werden twee personen met dezelfde of vergelijkbare problemen aan elkaar gekoppeld om wederzijdse steun te bieden en te kunnen praten over hun persoonlijke ervaringen. Hoewel er voornamelijk positieve ervaringen waren door dit buddysysteem, waren er onder de koppels ook zorgen dat men elkaar ongezonde coping strategieën zou aanleren of diens eigen ervaringen en de ernst ervan zou vergelijken met die van hun buddy.

Bij een buddysysteem voor tolken gebarentaal zou er op een vergelijkbare manier negatieve effecten kunnen ontstaan. Het zou bijvoorbeeld kunnen dat een meer ervaren tolk onwenselijke gedragingen leert aan een minder ervaren tolk, dat een meer ervaren tolk onjuiste informatie

deelt met een minder ervaren tolk of dat de minder ervaren tolk zichzelf en diens kwaliteiten vergelijkt met de meer ervaren tolk en zich daardoor minder competent voelt.

Het is van belang dat alle deelnemers aan een buddysysteem zich veilig en gesteund voelen, en dat het systeem positieve effecten heeft op de kennis, vaardigheden en het vertrouwen van de tolken gebarentaal die hieraan deelnemen.

Eerder onderzoek in Nederland

In 2015 werd er onder afgestudeerde tolken NGT en studenttolken NGT een enquête gehouden om te inventariseren of er behoefte was aan en draagvlak was voor het opzetten van een buddy/coach-systeem. Uit de resultaten bleek dat 96 van de 105 deelnemende studenttolken na afstuderen behoefte zou hebben aan een buddy, voornamelijk zodat zij aspecten waar zij tegenaan waren gelopen in een tolksituatie konden bespreken met een meer ervaren tolk, en om advies te ontvangen van een meer ervaren tolk op het gebied van tolkvaardigheden en omgang met bepaalde tolksituaties. Wat de meningen en behoeften van de afgestudeerde tolken NGT waren is niet bekend.

Tot op heden is er ondanks de vraag hiernaar nog geen buddysysteem opgezet voor afgestudeerde tolken NGT (M. Hübner, persoonlijke communicatie, 31 maart 2025).

3. Onderzoeksmethode

3.1 Onderzoeksaanpak

Mijn onderzoeksaanpak bevat zowel literatuuronderzoek als praktijkonderzoek, in Nederland en in het buitenland. Om te beginnen heb ik wetenschappelijke artikelen en online bronnen gezocht die mij meer konden vertellen over wat een buddysysteem inhoudt en wat de voordelen van een buddysysteem kunnen zijn wanneer dit op een goede manier wordt ingezet.

Daarnaast heb ik een tweeledig praktijkonderzoek uitgevoerd, waarbij ik ben begonnen met het opstellen en versturen van een enquête onder tolken gebarentaal in Nederland. Deze enquête is verstuurd via de NBTG en had als doel om te inventariseren wat de eventuele wensen en behoeften zijn onder tolken, en in hoeverre er draagvlak is voor het opzetten van een buddysysteem. In het tweede deel van het praktijkonderzoek heb ik twee organisaties in twee verschillende buitenlandse landen benaderd om hen vragen te stellen over de buddysystemen die zij hebben opgezet en hoe deze in hun werk gaan. De verzamelde resultaten van het onderzoek heb ik in het volgende hoofdstuk beschreven.

3.2 Praktijkonderzoek

3.2.1 Enquête

Om een beeld te vormen over de meningen en ervaringen van de tolken gebarentaal in Nederland heb ik in MS Forms een enquête opgesteld en via de NBTG verstuurd. Bij het opstellen van deze enquête heb ik ervoor gekozen om een vertakking toe te passen, waarbij de deelnemers konden kiezen of zij behoefte zouden hebben aan een buddy, zelf een buddy zouden willen zijn of beide niet willen. Om ervoor te zorgen dat de deelnemers begrepen wat er bedoeld werd met een buddy, heb ik op de startpagina de volgende uitleg geplaatst: “In dit onderzoek wordt er met een 'buddy' een tolk bedoeld die de rol van een mentor op zich neemt. Aan een

buddy kunnen bijvoorbeeld vragen worden gesteld en/of er kunnen allerlei zaken besproken worden die met het beroep tolk NGT te maken hebben.”.

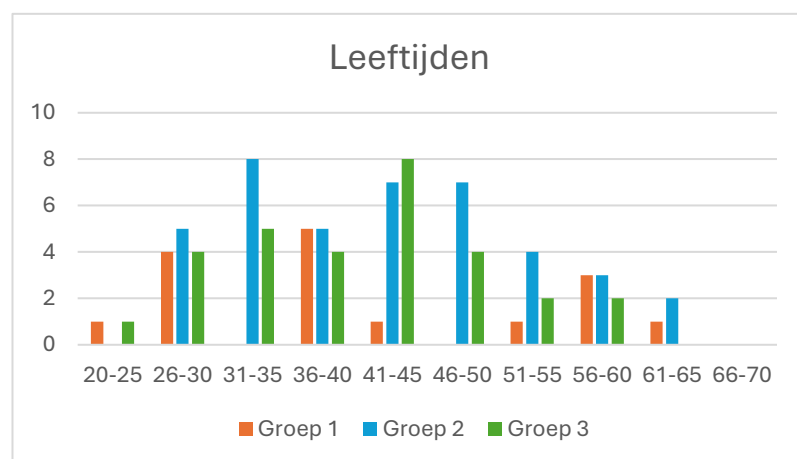
Voor mijn enquête heb ik vooral meerkeuzevragen gebruikt om de invultijd kort te houden en zo meer respons te krijgen. Dit werkte: gemiddeld kostte het invullen 4 minuten en 13 seconden, zoals ik had verwacht. Ook verkleinden de meerkeuzevragen de kans op het antwoord ‘weet ik niet’, waardoor ik voldoende bruikbare informatie verzamelde.

Tegelijkertijd heeft deze keuze ook nadelen. Door vooraf antwoordopties te bepalen, stuurde ik de deelnemers deels in hun antwoorden. Sommige keuzes, zoals het weglaten van bepaalde antwoordopties, hebben mogelijk geleid tot een onvolledig beeld. Bij bepaalde vragen, bijvoorbeeld over waarom iemand geen buddy wil zijn, had een open vraag waarschijnlijk meer diverse inzichten opgeleverd.

De volledige uitwerking van de keuzes die ik heb gemaakt met betrekking tot het opstellen van de enquête zijn verwerkt in mijn andere verslag, de verantwoording.

3.2.2 Algemene informatie participanten

De enquête werd door 89 deelnemers anoniem ingevuld, hieronder bespreek ik de algemene informatie van de participanten. In de grafiek “Leeftijden” zijn de leeftijden in jaren van de participanten opgenomen en in de grafiek “Werkervaring” is de hoeveelheid werkervaring van de tolken opgenomen, uitgedrukt in jaren.

Groep 1 bestaat uit de tolken die hebben aangegeven behoefte te hebben aan een buddy, dit waren 16 van de 89 deelnemers.

Het gros van de tolken uit groep 1 is werkzaam in midden- en zuid Nederland, en een enkeling is werkzaam in noord Nederland of heel Nederland.

Groep 2 bestaat uit de tolken die hebben aangegeven een buddy te willen zijn, dit waren 43 van de 89 deelnemers.

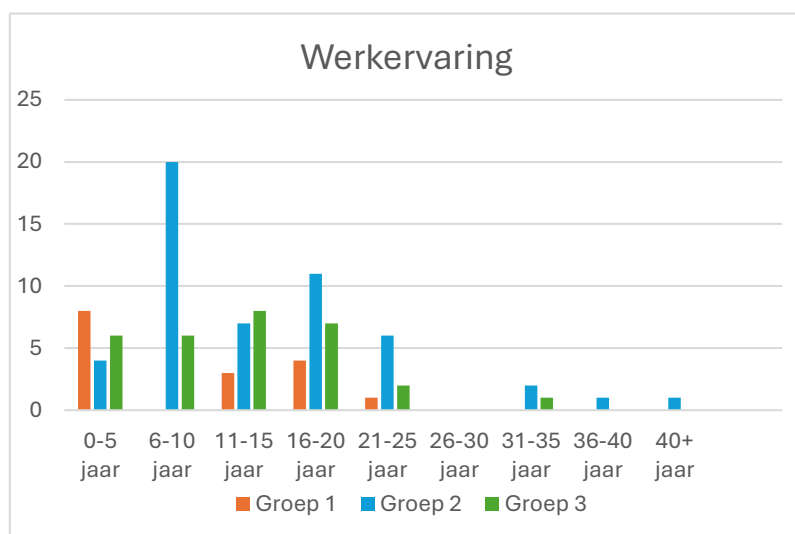
Het gros van de tolken uit groep 2 is

werkzaam in midden- en noord Nederland, en een enkeling is werkzaam in zuid Nederland of heel Nederland.

Groep 3 bestaat uit de tolken die hebben aangegeven geen behoefte te hebben aan een buddy en zelf geen buddy willen zijn, dit waren 30 van de 89 deelnemers.

Het gros van de tolken uit groep 3 is werkzaam in midden- en noord Nederland, en een enkeling is werkzaam in zuid Nederland of heel Nederland.

De enquête bevatte voornamelijk meerkeuzevragen over de aspecten waarbij tolken ondersteuning zouden willen krijgen of zouden kunnen bieden, op basis van welke criteria zij aan een buddy gekoppeld zouden willen worden, hoe vaak, hoelang en op welke manier er contact gewenst wordt, of er behoefte is aan training en/of begeleiding met betrekking op het buddyschap en in hoeverre er een compensatie verwacht of gewenst wordt. Ik koos ervoor om voornamelijk meerkeuzevragen te gebruiken, zodat ik de mogelijke antwoorden enigszins kon afbakenen en kon inventariseren hoeveel behoefte er was aan bepaalde aspecten. Een aantal van deze vragen waren “Bij welke aspecten van het tolkberoep zou u behoefte hebben aan een buddy?” en “Op basis van welke criteria zou u gekoppeld willen worden aan een buddy?”.

Bij de vertakking waarbij mensen geen behoefte hebben aan een buddy en geen buddy willen zijn, werd er gevraagd naar de redenen om beide niet te willen. Bij alle drie de vertakkingen werd er als laatst gevraagd om een aantal demografische gegevens zoals leeftijd, hoeveelheid werkervaring en de regio waar de tolk werkzaam is. Zie bijlage 1 voor de volledige enquête.

3.2.3 Buitenland

Om een beeld te vormen van de buddysystemen voor tolken gebarentaal die al bestaan, heb ik twee organisaties in twee verschillende buitenland benaderd met het verzoek of ik hen een aantal vragen mocht stellen over de opzet en de werking van hun systemen. De twee organisaties die ik heb benaderd waren NUBSLI, gevestigd in Engeland en Tenuto, gevestigd in België. Om een zo duidelijk mogelijk beeld wilde vormen heb ik ervoor gekozen om een lijst met dertien open vragen op te stellen zodat ik zo veel mogelijk concrete informatie kon verzamelen en ik niet zou sturen in de mogelijke antwoorden die ik zou krijgen. Een aantal van deze vragen waren “Welke stappen hebben jullie genomen bij de oprichting?” en “Wat waren de grootste uitdagingen bij het opzetten van het systeem?”. Deze vragen heb ik gesteld zodat ik kon leren van de aanpak van de organisaties en hun leerpunten direct zo veel mogelijk al kon implementeren. Zie bijlage 2 voor de volledige vragenlijsten die zijn gebruikt.

Aanvankelijk wilde ik met beide contactpersonen een gesprek voeren om deze vragen te bespreken, maar dit is alleen gelukt met de contactpersoon van de organisatie in België. Het was niet mogelijk om een gesprek in te plannen met de contactpersoon van de organisatie in Engeland, dus heb ik de vragenlijst opgestuurd naar deze persoon en heb ik via de mail een reactie met de antwoorden gekregen.

Met de contactpersoon van Tenuto heb ik een gesprek kunnen voeren via MS Teams. Dit gesprek duurde ongeveer 20 minuten en heb ik niet opgenomen, omdat ik van tevoren door mijn contactpersoon was gewaarschuwd dat ik mij er niets groots bij moest voorstellen en hun

systeem zeer kleinschalig is. Ik heb aan het begin van het gesprek aangegeven dat ik bij akkoord van de contactpersoon graag gedurende het gesprek aantekeningen wilde maken over de antwoorden die ik kreeg, wat geen enkel probleem bleek te zijn.

3.3 Data-analyse

De data die ik door middel van de enquête heb verzameld kon ik grotendeels direct in grafieken overnemen, omdat dit voornamelijk meerkeuzevragen waren. Bij een aantal van deze vragen was het mogelijk om een eigen antwoord in te vullen, in de gevallen dat dit was gedaan heb ik de gegeven antwoorden bekeken en beoordeeld of deze binnen een van tevoren bedachte categorieën vielen. Aan het eind van de vragenlijsten heb ik om demografische gegevens gevraagd, dit waren open vragen en voor deze gegevens heb ik naderhand categorieën opgesteld. Voor de leeftijden heb ik ervoor gekozen om deze per vijf jaar te categoriseren, omdat dit voor volwassenen een gangbare grootte is en voor een overzichtelijke grafiek zou zorgen. Ook voor de hoeveelheid werkervaring die de tolken hebben koos ik ervoor om deze per vijf jaar te categoriseren omdat dit voor een overzichtelijke grafiek zou zorgen en de variatie aan hoeveelheid werkervaring concreet kon weergeven. De regio's waarin de tolken werkzaam zijn heb ik verdeeld onder Noord-, Midden-, Zuid- of heel Nederland, omdat de meeste mensen zelf ook voor deze termen hadden gekozen. Voor de mensen die specifieke provincies hebben genoemd heb ik de volgende verdeling gemaakt: de provincies Noord-Holland, Friesland, Groningen en Drenthe vallen onder de term Noord-Nederland, de provincies Flevoland, Overijssel, Gelderland, Utrecht en Zuid-Holland vallen onder de term Midden-Nederland en de provincies Zeeland, Noord-Brabant en Limburg vallen onder de term Zuid-Nederland.

De data die ik door middel van het gesprek met de contactpersoon van Tenuto heb verzameld heb ik gedurende het gesprek genoteerd, en vervolgens verwerkt in een lopende tekst in het hoofdstuk Onderzoeksresultaten. De data die ik via de mail heb ontvangen van mijn

contactpersoon bij NUBSLI heb ik ook direct verwerkt in een lopende tekst in het hoofdstuk
Onderzoeksresultaten.

4. Onderzoeksresultaten

4.1 Praktijkonderzoek enquête

4.1.1 Belangrijkste behoeften

Groep 1

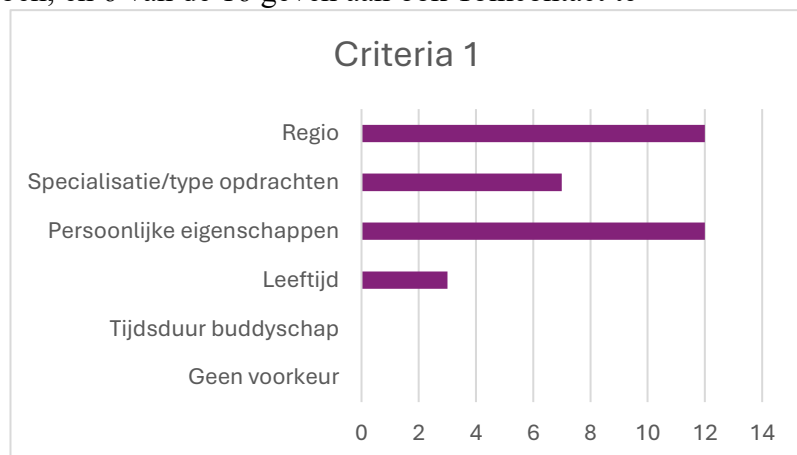
Van groep 1, welke bestaat uit 16 tolken, staan de aspecten waarbij zij behoefte hebben aan ondersteuning weergegeven in de grafiek ‘Ondersteuning 1’.

Het grootste deel van deze groep heeft behoefte aan maandelijks (8 personen) of eens in de paar maanden (7 personen)

contact met een buddy. Eén persoon geeft aan wekelijks contact te willen en niemand heeft behoefte aan dagelijks of elke paar dagen contact.

Bijna alle tolken uit deze groep (15 personen) geven aan tot nu toe met collega-tolken contact op te nemen wanneer zij vragen hebben, en 6 van de 16 geven aan ook Tolkcontact te benaderen. Eén persoon geeft aan met niemand contact op te nemen en twee personen nemen ook wel eens contact op met professionals uit andere beroepsgroepen, namelijk een financieel adviseur of een docent Nederlandse gebarentaal.

Op basis van welke criteria de mensen uit deze groep gekoppeld willen worden is weergegeven in de grafiek ‘Criteria 1’.

Het merendeel van deze groep (11 personen) zou 1 – 3 jaar aan een buddy gekoppeld willen blijven, vier personen geven aan dit tot 1 jaar te willen en één persoon wil 7 jaar of langer gekoppeld zijn aan een buddy.

Groep 2

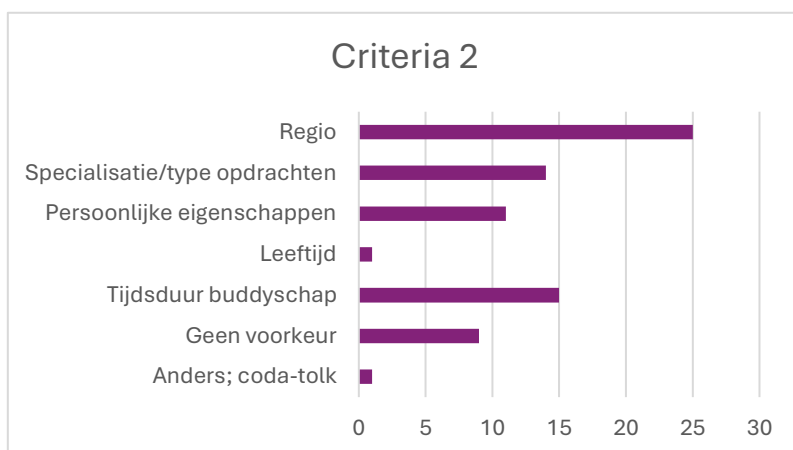
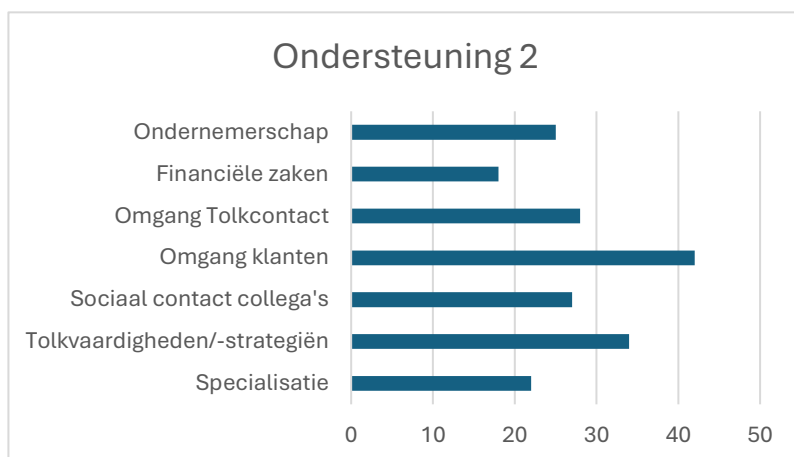
Van groep 2, welke uit 43 tolken bestaat, zijn de aspecten waarbij zij ondersteuning zouden kunnen bieden in de grafiek ‘Ondersteuning 2’ weergegeven.

Van deze groep zouden 22 mensen 1 – 3 jaar als buddy gekoppeld willen blijven, 20 personen geven aan dit tot 1 jaar te willen en één persoon wil 7 jaar of langer gekoppeld zijn als buddy.

Op basis van welke criteria deze groep gekoppeld wil worden, is weergegeven in de grafiek ‘Criteria 2’.

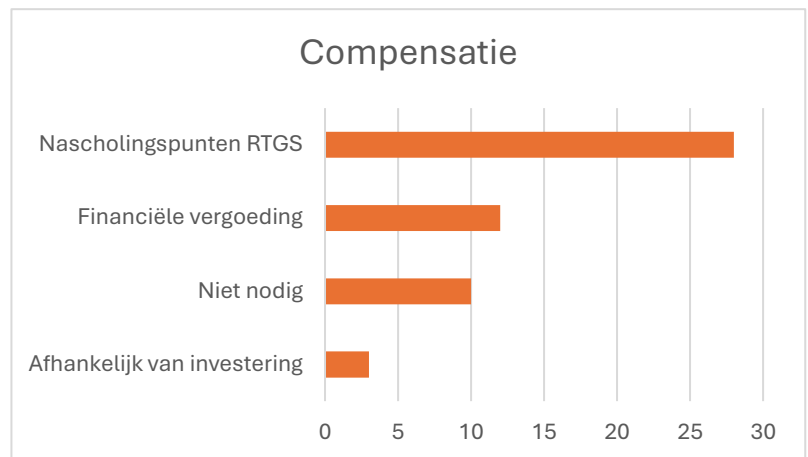
Van de tolken die een buddy zouden willen zijn, geven 18 personen aan dat zij behoefte hebben aan een training of begeleiding bij het buddyschap, en geven 25 personen aan hier geen behoefte aan te hebben.

Van de tolken die hebben aangegeven behoefte te hebben aan een training of begeleiding bij het buddyschap, geven de meesten aan dat zij graag meer zouden willen leren over coachingsvaardigheden, hoe zij het beste iemand kunnen begeleiden en wat er precies van ze verwacht wordt als buddy. Een paar geven ook aan dat ze graag meer duidelijkheid zouden

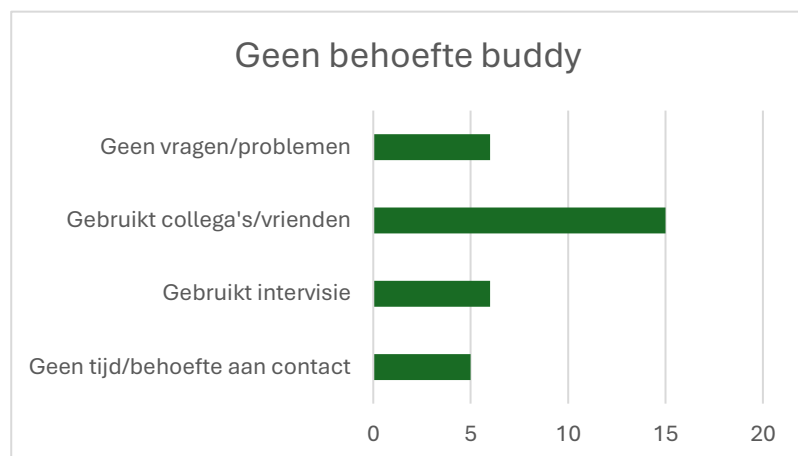
willen over de aanpak en vormgeving van het buddyschap, en met wie zij contact op kunnen nemen indien er vragen of problemen ontstaan.

Een groot deel van de tolken zouden graag voor het buddyschap gecompenseerd willen worden door hier nascholingsuren van RTGS voor te ontvangen. Een iets kleinere groep zou een financiële vergoeding willen en een groep vind compensatie voor het zijn van een buddy niet nodig. Een paar mensen hebben aangegeven dat de eventuele compensatie afhankelijk zou zijn van de investering die van hen wordt gevraagd.

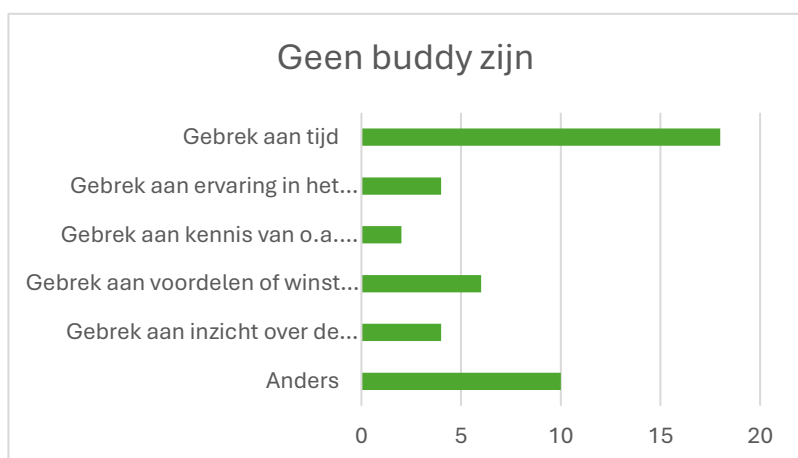

Groep 3

De tolken uit groep 3 (30 personen) geven verschillende redenen waarom zij geen behoefte hebben aan een buddy. Deze redenen zijn gecategoriseerd en zijn weergegeven in de grafiek 'Geen behoefte buddy'.

Er zijn ook verschillende redenen waarom de tolken uit deze groep zelf geen buddy willen zijn. Deze redenen zijn weergegeven in de grafiek 'Geen buddy zijn'. De categorie 'Anders' is in een losse grafiek uitgewerkt.

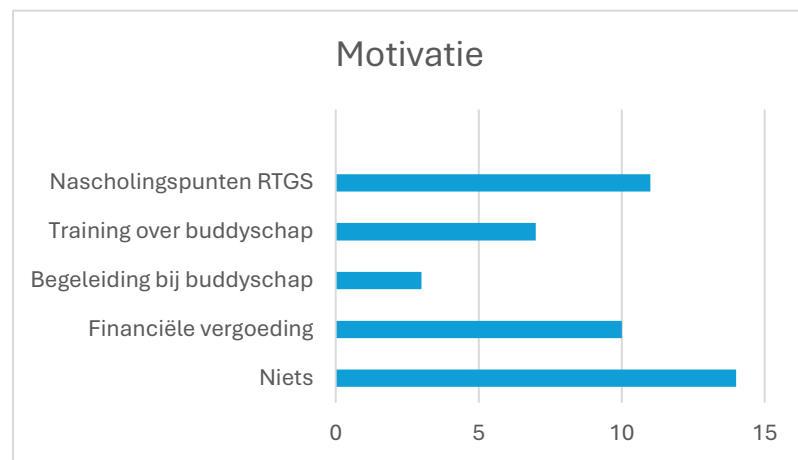
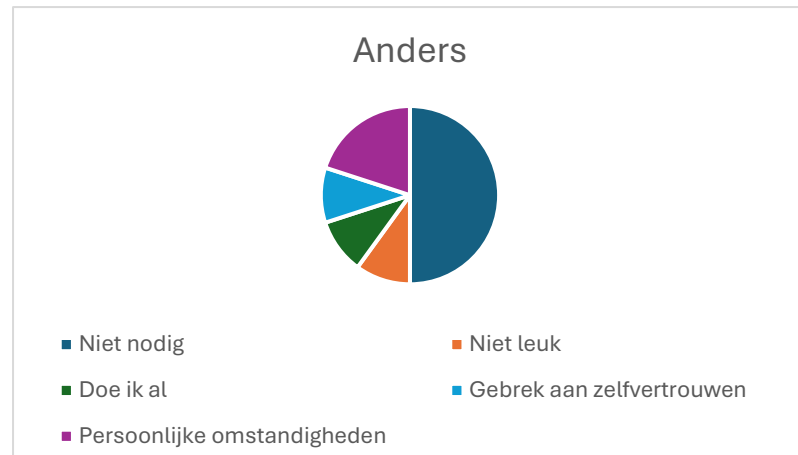

Van deze groep tolken die heeft aangegeven geen behoefte te hebben aan een buddy en zelf geen buddy te willen zijn, geven verschillende manieren aan hoe zij toch gemotiveerd zouden kunnen worden om buddy te zijn voor een andere tolk. Deze manieren zijn weergegeven in de grafiek ‘Motivatie’. Een deel van deze groep geeft aan dat er niets is dat hen kan motiveren.

4.1.2 Data-analyse

Na alle data te hebben verzameld en beschreven heb ik gekeken of er verbanden waren tussen bepaalde antwoorden. Ik had

verwacht dat zeker de hoeveelheid werkervaring die een tolk heeft sterke invloed zou hebben op de eventuele behoefte aan ondersteuning van een buddy, maar dit bleek niet zo sterk te zijn als gedacht. Hoewel een aantal tolken die behoefte hebben aan ondersteuning inderdaad relatief weinig werkervaring hebben, komt het ook voor dat tolken die relatief veel ervaring hebben deze behoefte ervaren. Ook de leeftijden lijken geen invloed te hebben op de behoefte aan ondersteuning of de mogelijkheid om ondersteuning te bieden, evenals de werkregio van de participanten.

4.2 Praktijkonderzoek buitenland

Om een beter beeld te vormen van de opzet en aanpak van buddysystemen voor tolken gebarentaal, heb ik twee buitenlandse organisaties benaderd met het verzoek om hen hier een aantal vragen over te stellen. De twee organisaties waren NUBSLI in Engeland en Tenuto in België.

Uit een gesprek met de secretaris van Tenuto bleek dat hun buddysysteem zeer kleinschalig was, met op dat moment twaalf actieve tweetallen. Deze tolken gebarentaal waren handmatig aan elkaar gekoppeld na het invullen van een vragenlijst over de regio waarin zij actief zijn, welk type opdrachten zij aannemen en of er specifieke vragen speelden. Deze gegevens werden in een Excelbestand gezet waarna de secretaris de beste matches heeft gezocht en gemaakt. Alle deelnemers doen dit op vrijwillige basis, er is geen sprake van compensatie en de enige eis om buddy te kunnen zijn, is actief zijn in het werkveld.

Uit contact via de mail met een van de vertegenwoordigers van NUBSLI bleek dat hun buddysysteem naar eigen zeggen vrij informeel te werk gaat. Over het algemeen beantwoorden de buddy's voornamelijk vragen over het houden van een goede werk/privé balans, financiële aspecten, welke kledingkeuzes geschikt zijn bij specifieke settings, wat zij kunnen verwachten van specifieke opdrachten en andere dag en dagelijkse uitdagingen.

Bij het koppelen van de deelnemers schrijven de tolken die ondersteuning bieden een korte biografie over henzelf, over hun ervaring en aspecten die zij als relevant ervaren, waarna deze informatie wordt gedeeld met de tolken die op zoek zijn naar een buddy. Zij kunnen vervolgens iemand kiezen van wie zij denken dat diegene goed bij hen past. Ook hier is geen sprake van compensatie en wordt er enkel van de buddy's verwacht dat ze actief zijn en bereid zijn om collega's te adviseren.

5. Discussie

De theorie beschrijft dat buddy's kunnen bijdragen aan de ontwikkeling van startende tolken door begeleiding te geven, kennis te delen over praktische zaken en over eigen ervaringen te vertellen. Dit zou ervoor kunnen zorgen dat de minder ervaren tolken in het werkveld hun vaardigheden kunnen blijven ontwikkelen en meer kennis kunnen opdoen over hun vak en de praktische zaken die hierbij komen kijken.

De resultaten van het praktijkonderzoek laten zien dat er onder tolken NGT inderdaad op verschillende vlakken behoefte is aan ondersteuning in het werkveld. Uit een gesprek met de NBTG kwam naar voren dat het vooral de bedoeling was om bij het opzetten van een buddysysteem vooral te focussen op het verbeteren van het inhoudelijke tolken, echter bleek uit de enquête dat er onder tolken ook behoefte is aan meer ondersteuning bij onder andere financiële aspecten van het beroep, ondernemerschap, omgang met klanten en sociaal contact. Om deze reden is er in het stappenplan het advies opgenomen om ook deze aspecten mee te nemen in het opzetten van het buddysysteem.

In mijn onderzoek zijn er een paar beperkingen geweest. Gedurende het literatuuronderzoek heb ik relatief weinig wetenschappelijke bronnen kunnen vinden over de definitie van een buddysysteem en wat dit een systeem maakt. Mede hierdoor, en door gebrek aan tijd heb ik hier niet dieper op in kunnen gaan, wat ik wel graag verder had willen onderzoeken. Daarnaast zijn er 89 reacties op de enquête geweest, wat niet geheel representatief is omdat de hoeveelheid registreerde horende en dove tolken Nederlandse gebarentaal op dit moment op 612 personen staat. Toch denk ik dat de inhoud van deze reacties een goede bijdrage zijn geweest voor de basis van het buddysysteem, omdat dit meer inzicht heeft gegeven in de wensen en mogelijkheden van de participanten en het heeft aangetoond dat er animo is voor zowel het krijgen als bieden van ondersteuning.

6. Conclusie

De aanleiding voor dit onderzoek was de vraag voor ondersteuning in het werkveld onder tolken NGT. Om ervoor te zorgen dat tolken in het werkveld ondersteund kunnen worden, wordt er vanuit de NBTG gezocht naar verschillende mogelijkheden om dit te kunnen faciliteren.

De onderzoeksvraag luidt: “Hoe kan er in Nederland een buddysysteem voor tolken gebarentaal worden opgezet?”. Om hier een antwoord op te vinden zijn er een aantal deelvragen opgesteld, namelijk:

- Wat is een buddysysteem?
- Wat zijn de voordelen van het implementeren van een buddysysteem?
- Wat zijn de nadelen van het implementeren van een buddysysteem?
- Op welke manier is er eerder onderzoek gedaan naar het opzetten van een buddysysteem voor tolken NGT?
- Wat zijn de wensen en mogelijkheden van tolken NGT betreft een buddysysteem?
- Hoe pakken organisaties in andere landen het opzetten van een buddysysteem voor tolken gebarentaal aan?

Om deze vragen te kunnen beantwoorden is er eerst literatuuronderzoek gedaan om te onderzoeken wat een buddysysteem precies is en welke voor- en nadelen het implementeren van een buddysysteem kan hebben. Hieruit bleek dat een buddysysteem inhoudt dat een nieuwe medewerker gekoppeld wordt aan een medewerker met meer ervaring. Voordelen hiervan bestaan onder andere uit een verhoogd zelfvertrouwen, betere prestaties in het werkveld en het bevorderen van welzijn en duurzaamheid binnen het beroep. Een nadeel kan zijn dat minder ervaren tolken onjuiste informatie en gedragingen kunnen worden aangeleerd door meer ervaren tolken.

Vervolgens wordt er beschreven op welke manier er in het verleden onderzoek is gedaan naar het ondersteunen van tolken NGT, namelijk door onder studenten aan de opleiding tot tolk NGT en op dat moment afgestudeerde tolken een enquête te versturen over de eventuele behoefte aan ondersteuning en de mogelijkheid om dit te bieden.

Daarnaast heb ik een tweeledig praktijkonderzoek uitgevoerd, waarbij ik ben begonnen met het opstellen en versturen van een enquête onder tolken gebarentaal in Nederland. Deze enquête werd verstuurd via de NBTG en had als doel om te inventariseren wat de eventuele wensen en behoeften zijn onder tolken, en in hoeverre er draagvlak is voor het opzetten van een buddysysteem. Als tweede deel van het praktijkonderzoek heb ik twee organisaties in twee verschillende buitenlandse landen benaderd om hen vragen te stellen over de buddysystemen die zij hebben opgezet en hoe deze in hun werk gaan.

Uit de enquête bleek dat er onder de deelnemers 16 mensen zijn met behoefte aan ondersteuning en 43 mensen die ondersteuning zouden willen bieden. Er is meer duidelijkheid gekomen over de aspecten waar mensen tegenaanlopen en advies bij kunnen geven, en over de criteria die als basis zullen dienen om tolken aan elkaar te koppelen. Ook is gebleken dat onder tolken die een buddy willen zijn behoefte is aan een training over coachingsvaardigheden, en dat zij voor grote inspanningen graag een compensatie krijgen in de vorm van nascholingsuren van RTGS.

Uit het tweede deel van mijn praktijkonderzoek bleek dat de tolken gebarentaal in het buitenland die deelnemen aan een buddysysteem op basis van de antwoorden op een vragenlijst aan elkaar gekoppeld worden, en dat de invulling door de buddy's zelf wordt bepaald.

Door een aantal aspecten van buddysystemen in het buitenland te gebruiken en toe te passen op de behoeften en mogelijkheden van de tolken gebarentaal in Nederland kan er door middel van een stappenplan een buddysysteem in Nederland worden opgezet.

Ten slotte heb ik een adviserend stappenplan uitgewerkt dat de NBTG kan gebruiken om een buddysysteem voor tolken NGT op te zetten. Hierbij heb ik de resultaten van mijn onderzoek gebruikt en gekeken wat de wensen en behoeften zijn van de tolken gebarentaal in Nederland. Dit stappenplan kan als basis worden gebruikt en in de loop van de tijd door de NBTG worden uitgebreid en aangepast waar dit wenselijk is.

7. Aanbevelingen

Zoals ik in mijn theoretisch kader benoem zijn er in België en Ierland onderzoeken uitgevoerd door Heyerick (2024, 2025) over de duurzaamheid van het beroep tolk gebarentaal en op welke manieren dit verbeterd kan worden. Ik zou aanbevelen om dit onderzoek ook in Nederland uit te voeren, om te bepalen of het buddysysteem hier ook een bijdrage aan kan leveren en op welke manieren dit nog meer zou kunnen in Nederland.

8. Advies

Na het uitvoeren van dit onderzoek adviseer ik de NBTG om de volgende stappen mee te nemen in het opzetten van een buddysysteem voor tolken gebarentaal in Nederland.

Het stappenplan is geëvalueerd met vier afgestudeerde tolken NGT en hieruit bleek dat zij de stappen duidelijk en concreet vonden uitgewerkt om direct mee aan de slag te kunnen. Zij hebben een aantal adviezen gegeven om het stappenplan zo volledig mogelijk te maken en een goede leesbaarheid te verzekeren. De volledige uitwerking van de evaluatie, waarin ik uitleg welke feedback ik heb ontvangen en op welke manier ik dit heb toegepast, is te lezen in mijn verantwoording.

Stap 0: Voorbereiding

Om het proces zo soepel mogelijk te laten verlopen kan het verstandig zijn om een paar voorbereidingen te treffen.

Werven startende tolken

Om bij de diploma-uitreiking deelnemers te kunnen werven, moet er van tevoren een flyer zijn ontworpen en gemaakt door de NBTG om deze te kunnen uitdelen. Hierin kunnen de volgende punten kort uitgelegd worden:

- Het buddysysteem inhoudt in dat een ervaren tolk ondersteuning biedt aan een startende tolk, diens vragen beantwoordt en feedback geeft: “Een buddy is een afgestudeerde tolk NGT die de rol van een mentor op zich neemt voor een andere afgestudeerde tolk NGT.”.
- Het doel van het systeem is om startende tolken aan het begin van hun carrière steun te bieden en de kans te geven om concreet aan hun tolkvaardigheden te blijven werken: “Een startende tolk de mogelijkheid geven om vragen te stellen, feedback te krijgen en helpen om sneller te wennen aan het functioneren in het werkveld.”.

- Men kan zich aanmelden voor het buddysysteem door lid te worden van de NBTG en in de ledenomgeving de aanmelding voor het buddysysteem in te vullen: “Binnen de ledenomgeving van de website van de NBTG kunnen tolken een vragenlijst invullen en aangeven welke criteria voor het koppelen voor hen het belangrijkste zijn.”.

Begeleiding

Voor de begeleiding kan er gekozen worden voor een informatieve mail of een online voorlichting. Een fysieke bijeenkomst is qua moment en locatie moeilijker te organiseren, dus raad ik dit af. Uit het praktijkonderzoek blijkt dat een deel van de tolken die een buddy zouden willen zijn, behoefte heeft aan meer duidelijkheid over wat er precies van hen wordt verwacht. In een informatieve mail of gedurende een online voorlichting kan er meer uitleg worden gegeven over het doel, de aanpak en de vormgeving van het buddyschap.

Compensatie

Voor de compensatie zou er met het RTGS een gesprek moeten plaatsvinden over de eventuele mogelijkheid voor ervaren buddy's om nascholingsuren te ontvangen wanneer zij een andere tolk ondersteunen. Uit dit gesprek zou moeten blijken of het mogelijk is om deze uren te ontvangen op vergelijkbare wijze als tolkmentoren voor studenten. Hierbij wordt er van de tolkmentor verwacht een reflectieverslag te schrijven per tien begeleidingsmomenten, en ontvangt de tolkmentor vier nascholingsuren. Gekoppeld aan de competentie ‘Samenwerken met collega's’ zou dit voor het buddysysteem op dezelfde manier georganiseerd kunnen worden.

Koppelen deelnemers

Voor het koppelen van de deelnemers moet er een vragenlijst opgesteld worden die de deelnemers kunnen invullen, waarna de gegeven antwoorden gebruikt kunnen worden bij het maken van goede matches. Als basis kunnen een aantal vragen uit mijn enquête gebruikt worden, bijvoorbeeld: “Bij welke aspecten van het tolkberoep zou u behoefte hebben aan een

buddy of een buddy willen zijn?”, “Op basis van welk criterium zou u gekoppeld willen worden aan een buddy?” en demografische vragen over de leeftijd, hoeveelheid werkervaring en de regio waar men werkzaam is. Deze vragenlijst kan gevonden worden in de ledenomgeving van de NBTG, waar men meer informatie kan vinden over het buddysysteem en zich kan aanmelden om hieraan deel te nemen.

Stap 1: Het verzamelen van deelnemers

Om deelnemers voor het buddysysteem te verzamelen kan er vanuit de NBTG een nieuwsbrief worden verstuurd naar diens leden, met daarin een uitleg over het buddysysteem en een link naar de website van de NBTG waar men zich kan aanmelden om hieraan deel te nemen. In deze uitleg kunnen de volgende punten worden genoemd:

- In het algemeen houdt een buddysysteem in dat er een startende tolk wordt gekoppeld aan een meer ervaren tolk. Deze collega functioneert als een mentor, iemand die een starter de mogelijkheid geeft om vragen te stellen, feedback te krijgen en sneller te wennen aan het zelfstandig functioneren in het werkveld.
- Uit eerdere onderzoeken blijkt dat een buddysysteem gunstige effecten kan hebben. Het kan ervoor zorgen dat starters meer zelfvertrouwen krijgen, zich beter kunnen aanpassen aan het werkende leven en kwalitatief beter werk leveren. Ook kan een buddysysteem een betere verbinding tussen collega's stimuleren en het welzijn van starters bevorderen.
- Het buddysysteem dat de NBTG heeft opgezet koppelt startende tolken aan tolken die al meer ervaring hebben in het werkveld. Aan de tolken die aan het buddysysteem willen deelnemen wordt gevraagd om een vragenlijst in te vullen met vragen over de wensen en behoeften die zij hebben betreft de ondersteuning, en een paar vragen die demografische informatie vaststellen. Op basis van de antwoorden wordt er gezocht naar een goede match tussen twee tolken. Wanneer deze is gevonden worden de tolken

met elkaar in contact gebracht en kunnen zij elkaar leren kennen en samen bespreken hoe zij hun samenwerking willen invullen.

Daarnaast wordt er mede door Tenuto geadviseerd om bij elke daaropvolgende nieuwsbrief een standaard banner met link te plaatsen, zodat men herinnert blijft worden aan het bestaan van het buddysysteem en snel naar de bestaande website kan.

Ook kan er door de NBTG een informerende flyer worden gemaakt, die bij de diploma-uitreiking van tolken NGT op de Hogeschool Utrecht uitgedeeld kan worden. Hiermee kunnen pas afgestudeerde tolken meteen op de hoogte worden gebracht van het bestaan van het buddysysteem en weten zij dat zij op de website van de NBTG meer informatie kunnen vinden. Ook wordt hierop uitgelegd dat zij lid dienen te worden van de NBTG en zich in de ledenomgeving kunnen aanmelden om deel te nemen aan het buddysysteem.

Stap 2: Begeleiding

Wanneer tolken die een buddy willen zijn zich hebben aangemeld, zouden zij een informatieve mail kunnen krijgen of een online voorlichting bijwonen over de bedoelingen en verwachtingen binnen het buddysysteem. Hierin wordt uitgelegd dat het de bedoeling is dat zij ondersteuning bieden aan de startende tolk aan wie ze gekoppeld zijn. Deze ondersteuning kan bestaan uit het beantwoorden van vragen over bijvoorbeeld het beroep en het ondernemerschap, het bespreken van tolk- en vertaalkeuzes en het geven van feedback op deze keuzes, en het meenemen van de startende tolk naar opdrachten binnen een specialisatie, zodat zij de kans krijgen om hier op een laagdrempelige manier kennis mee te maken.

Daarnaast moet worden uitgelegd op welke manier de ervaren tolken eventueel gecompenseerd kunnen worden voor de begeleiding en ondersteuning die zij bieden. Dit zou een financiële vergoeding kunnen zijn, of het ontvangen van nascholingsuren van RTGS. In de volgende stap van het stappenplan wordt hier dieper op ingegaan.

Ook is het aan te raden om een specifiek persoon van de NBTG als contactpersoon voor het buddysysteem te benoemen, zodat het voor alle deelnemers duidelijk is met wie zij contact kunnen opnemen wanneer zij vragen hebben of tegen problemen aanlopen.

Als laatst blijkt uit het praktijkonderzoek dat er onder tolken die ondersteuning willen bieden behoefte is aan een training of nascholing over coachingsvaardigheden. Deze training zou door de NBTG gefaciliteerd kunnen worden door intern of extern een passende deskundige te zoeken die ervaring heeft in het geven van zulke trainingen. De deelnemers van het onderzoek geven aan dat zij graag meer willen leren over het geven van opbouwende feedback op een juiste manier en het begeleiden van een collega, waardoor zij beter voorbereid zullen zijn op het zijn van een buddy.

Stap 3: Compensatie

Uit het praktijkonderzoek blijkt dat een deel van de tolken die een buddy willen zijn, graag een compensatie zien voor het werk en de investering die zij doen, met name wanneer er van hen gevraagd wordt om uitgebreid feedback te geven of een andere tolk mee te nemen naar een opdracht. Hoewel een paar tolken hebben aangegeven graag een financiële vergoeding te krijgen, geeft het merendeel voorkeur aan nascholingsuren van RTGS. Vergelijkbaar met het mentorschap voor studenten, zou er per aantal feedbackmomenten en het schrijven van een reflectieverslag een hoeveelheid nascholingsuren toegekend kunnen worden aan de buddy's. Deze nascholingsuren zouden gekoppeld kunnen worden aan de competentie 'Samenwerken met collega's'.

Dit aspect moet voor aanvang van het koppelen uitgezocht worden in een gesprek met RTGS, zodat tolken die buddy willen zijn ervan op de hoogte kunnen worden gebracht hoe dit eventueel in zijn werk zal gaan.

Stap 4: Het koppelen van buddy's

Wanneer er deelnemers voor het buddysysteem zijn verzameld, kunnen deze aan elkaar gekoppeld worden. Binnen de ledenomgeving van de website van de NBTG kan er een pagina worden aangemaakt waar tolken een vragenlijst kunnen invullen en kunnen aangeven welke criteria voor het koppelen voor hen het belangrijkste zijn. Voorbeelden hiervan zijn de regio waar de tolken werkzaam zijn of persoonlijke eigenschappen van de tolken. Voor het verzamelen van deze informatie zouden als basis de vragen uit de door mij eerder verstuurde enquête gebruikt kunnen worden. Vervolgens kan er op basis van deze informatie, handmatig of via een daarvoor geschreven programma, vergeleken worden welke tolken een goede match zouden kunnen zijn. De tolken die een goede match lijken te zijn kunnen dan elkaars contactgegevens krijgen om elkaar te leren kennen. Voor het opzetten van een systeem in de website van de NBTG waarmee tolken aan elkaar gekoppeld kunnen worden, kan er een programmeur ingehuurd worden.

Voor alle deelnemende tolken die het voornamelijk belangrijk vinden om een klik te hebben, zou er als extra hulpmiddel door de NBTG een (online) “speeddate” bijeenkomst kunnen worden georganiseerd, waarbij de deelnemers elkaar in korte tijd leren kennen, om zo een zo goed mogelijke match te kunnen vinden.

Stap 5: Invulling

Hier zullen een aantal voorbeelden worden gegeven hoe de onderlinge ondersteuning ingevuld zou kunnen worden. Echter is het vooral de bedoeling dat de deelnemers met elkaar in overleg gaan over welke behoeften er zijn en op welke manier ondersteuning geboden kan worden, om zo samen te bepalen hoe zij invulling gaan geven aan hun samenwerking. Ook de hoeveelheid contact er zal zijn tussen de deelnemers en hoelang de samenwerking in stand wordt gehouden wordt onderling afgesproken. In de pilot van het buddysysteem zal ervan uit worden gegaan dat de duur van de samenwerking minimaal één jaar is, waarna een evaluatie

zal plaatsvinden. Mocht de wens ontstaan om de samenwerking eerder af te breken kan er contact worden opgenomen met de contactpersoon van de NBTG.

Ten eerste zou het kunnen dat er vooral behoefte is aan het kunnen stellen van allerlei vragen. Dit kan gaan over de werking van Tolkcontact, wat er allemaal geregeld moet worden om als ZZP'er aan de slag te kunnen, hoe facturatie werkt, en dergelijken, waarbij de ondersteuning vrij eenzijdig zal zijn. Maar er kunnen ook over en weer vragen over de omgang met klanten, collega's, of specifieke tolksettings gesteld worden, waarbij er een meer gelijkwaardige samenwerking kan plaatsvinden.

Daarnaast kan er aan een buddy feedback gevraagd worden over tolk- en vertaalkeuzes, bijvoorbeeld na het uitvoeren van een teamtolkopdracht, het opsturen van een opname of bij het bespreken van een tolkopdracht. Met name wanneer een tolk twijfelt over diens tolkkeuzes en een toekomstige aanpak, kan diegene met een buddy sparren over de mogelijkheden. Een voorbeeld hiervan is het inzetten van tolkstrategieën. De tolk zou de bronuiting en context moeten uitleggen aan de buddy, waarbij de geheimhoudingsplicht in acht wordt genomen.

Vervolgens kan de tolk vertellen welke keuze die heeft gemaakt en toelichten waarom hiervoor gekozen is. Dan kan de tolk samen met de buddy nadenken en overleggen over de mogelijke tolkstrategieën die ingezet kunnen worden bij de situatie in kwestie. Uiteindelijk zal er besloten worden of de keuze van de tolk het meest passend was in de situatie, of dat er in een toekomstige situatie beter voor een andere strategie kan worden gekozen. In het geval van het tweede, kan de buddy uitleggen welke strategie gebruikt kan worden en waarom dit een betere keuze is.

Door consequent feedback te vragen en na te denken over de gemaakte keuzes kunnen tolken hun gebarentaal- en tolkvaardigheden blijven ontwikkelen en hun kennis over het vak verbreden. De competenties die hieraan gekoppeld kunnen worden zijn Interpersoonlijk

competent, Samenwerken met collega's, Reflectie en ontwikkeling en Tolktechnisch competent.

Indien er behoefte aan is zou een buddy een andere tolk mee kunnen nemen naar een tolkopdracht, bijvoorbeeld bij een specialisatie als tolken voor mensen met doofblindheid. Hier krijgt de tolk de kans om op een laagdrempelige manier kennis te maken met deze doelgroep en de manier van werken te ervaren. Als dit bevalt, kan de tolk in eerste instantie samen met de buddy teamtolkopdrachten aannemen in deze specialisatie om diens ervaring op te bouwen met de ondersteuning van een al ervaren tolk. Na verloop van tijd zal de tolk de kennis en vaardigheden hebben opgebouwd om ook zelfstandig opdrachten aan te nemen in dit vakgebied. Op deze manier kunnen tolken op een laagdrempelige manier in aanraking komen met verschillende specialisaties en daarmee hun kennis en ervaring uitbreiden.

De competenties die hieraan gekoppeld kunnen worden zijn Interpersoonlijk competent, Samenwerken met collega's, Reflectie en ontwikkeling en Tolktechnisch competent.

Stap 6: Evaluatie

Om te inventariseren wat de ervaringen van de deelnemers aan het buddysysteem zijn, kan na ongeveer een jaar een evaluatie worden gepland. Hier kan worden besproken in hoeverre de buddy's tevreden zijn over de opzet en het verloop van het systeem, wat punten zijn die zij graag anders of verbeterd zouden willen zien, wat de opbrengst is geweest van een jaar ondersteuning krijgen en in hoeverre er bereidheid is om op deze manier verder te gaan. Dit kan waardevolle informatie opleveren dat kan helpen bepalen of het buddysysteem heeft kunnen bijdragen aan het ondersteunen van tolken NGT en het ontwikkelen van hun vaardigheden, en op welke manier het systeem eventueel verbeterd kan worden.

Ook hier kan het verstandig zijn om een vragenlijst te gebruiken, zodat er een zo hoog mogelijke respons uit het werkveld zal zijn en er een goed beeld van de meningen uit het werkveld kan worden gevormd.

Literatuurlijst

- Andalibi, N., & Flood, M. K. (2021). Considerations in Designing Digital Peer Support for Mental Health: Interview Study Among Users of a Digital Support System (Buddy Project). *JMIR Mental Health*, 8(1), e21819. <https://doi.org/10.2196/21819>
- Bannister, L. (2017, season-03). Mentorship is crucial. *ProQuest*. Geraadpleegd op 5 april 2025, van <https://www.proquest.com/openview/2790372939d5c8ea4f789f30d9da3678/1.pdf?pq-origsite=gscholar&cbl=506295>
- Dury, B. (2021, 5 augustus). Voordelen van een buddysysteem en hoe je het succesvol kunt implementeren. *Lepaya*. Geraadpleegd op 5 april 2025, van <https://www.lepaya.com/nl/blog/advantages-of-a-buddy-system>
- Fair, C. D., Hopkins, K., & Decker, A. (2011). Developmental mentoring, relationship quality and school adjustment: the Chapel Buddy programme. *Early Child Development And Care*, 182(1), 107–121. <https://doi.org/10.1080/03004430.2010.545125>
- Fewster-Young, N., & Corcoran, P. A. (2023). Personalising the student first year experience – an evaluation of a Staff Student Buddy System. *Journal of University Teaching & Learning Practice*, 20(1). <https://doi.org/10.53761/1.20.01.14>
- Glebbeek, R. (2024, 13 augustus). *Hoe een buddysysteem kan bijdragen aan de perfecte onboarding*. HoorayHR. Geraadpleegd op 5 april 2025, van <https://www.hoorayhr.io/kennisbank/buddysysteem/>
- Heyerick, I. (2024). Duurzaamheid van het beroep tolk VGT – X: onderzoeksresultaten en aanbevelingen. In *The Strategic Nature Of Interpreting*. <https://strategicinterpreting.blog/2024/05/02/duurzaamheid-van-het-beroep-tolk-vgt-x-onderzoeksresultaten-en-aanbevelingen-vgt-nederlands/>
- Heyerick, I. (2025). The sustainability of the Irish Sign Language interpreting profession:

research report. Trinity College Dublin. Online available at

<https://strategicinterpreting.blog/2025/01/09/the-sustainability-of-the-irish-sign-language-interpreting-profession-research-report-recommendations/>

Phillips, J. (2024, 19 september). Buddy systeem: de kracht van support op de werkvloer.

Shiftbase. Geraadpleegd op 5 april 2025, van

<https://www.shiftbase.com/nl/woordenboek/buddy-systeem>

Stone, C. (2000). The S.O.S. Program (Student for Other Students): A student mentor program. JANZSSA, (16), 55–74.

<https://search.informit.org/doi/10.3316/informit.T2024080100007092126672850>

Universiteit Leiden. (z.d.). *Buddysystemen*. Geraadpleegd op 5 april 2025, van

<https://www.student.universiteitleiden.nl/vr/sociale-wetenschappen/student-plaza-fsw/bij-wie-kan-ik-terecht/popcorner/buddysystemen?cf=universiteit&cd=gast>

Bijlage 1: Enquêtevragen

Sectie 1: vraag voor iedereen

Vraag 1: Heeft u behoefte aan een buddy of zou u zelf buddy willen zijn?

- Ja, ik heb behoefte aan een buddy
- Ja, ik zou buddy willen zijn
- Nee ik heb geen behoefte aan een buddy en ik wil geen buddy zijn

Sectie 2: vragen voor tolken die behoefte hebben aan een buddy

Vraag 2: Bij welke aspecten van het tolkberoep zou u behoefte hebben aan een buddy?

(Meerdere antwoorden mogelijk)

- Ondernemerschap
- Financiële zaken
- Omgang met Tolkcontact
- Omgang met klanten
- Sociaal contact met collega's
- Tolkvaardigheden/Tolkstrategieën
- Specialisatie, bijvoorbeeld tolken voor mensen met doofblindheid
- Anders, namelijk...

Vraag 3: Hoe vaak zou u behoefte hebben aan contact met een buddy?

- Eens in de paar maanden
- Maandelijks
- Wekelijks
- Dagelijks of elke paar dagen

Vraag 4: Met wie neemt u tot nu toe contact op bij vragen? (Meerdere antwoorden mogelijk)

- Collega-tolken
- Tolkcontact
- NBTG
- Klanten
- Anders, namelijk...

Vraag 5: Op basis van welke criteria zou u gekoppeld willen worden aan een buddy?

(Meerdere antwoorden mogelijk)

- Regio
- Specialisatie/type opdrachten
- Persoonlijke eigenschappen
- Leeftijd
- Tijdsduur buddyschap
- Geen voorkeur
- Anders, namelijk...

Vraag 6: Hoelang zou u aan een buddy gekoppeld willen blijven?

- Tot 1 jaar
- 1 – 3 jaar
- 4 – 6 jaar
- 7 jaar of langer

Vraag 7: Wat is uw leeftijd? (Open antwoord)

Vraag 8: Hoelang bent u op dit moment actief in het werkveld als tolk NGT? (Open antwoord)

Vraag 9: In welke regio bent u werkzaam? (Open antwoord)

Sectie 3: vragen voor tolken die een buddy willen zijn

Vraag 2: Bij welke aspecten van het tolkberoep zou u een buddy willen zijn? (Meerdere antwoorden mogelijk)

- Ondernemerschap
- Financiële zaken
- Omgang met Tolkcontact
- Omgang met klanten
- Sociaal contact met collega's
- Tolkvaardigheden/Tolkstrategieën
- Specialisatie, bijvoorbeeld tolken voor mensen met doofblindheid
- Anders, namelijk...

Vraag 3: Op basis van welke criteria zou u gekoppeld willen worden als buddy? (Meerdere antwoorden mogelijk)

- Regio
- Specialisatie/type opdrachten
- Persoonlijke eigenschappen

- Leeftijd
- Tijdsduur buddyschap
- Geen voorkeur
- Anders, namelijk...

Vraag 4: Hoelang zou u als buddy gekoppeld willen blijven?

- Tot 1 jaar
- 1 – 3 jaar
- 4 – 6 jaar
- 7 jaar of langer

Vraag 5: Zou u behoefte hebben aan een training of begeleiding over het buddyschap?

- Ja
- Nee

Vraag 6: Wat zou u willen leren gedurende een training over het buddyschap? (Open antwoord)

Vraag 7: Hoe zou u gecompenseerd willen worden voor het buddyschap? (Meerdere antwoorden mogelijk)

- Nascholingspunten van RTGS
- Financiële vergoeding
- Dit vind ik niet nodig
- Anders, namelijk...

Vraag 8: Wat is uw leeftijd? (Open antwoord)

Vraag 9: Hoelang bent u op dit moment actief in het werkveld als tolk NGT? (Open antwoord)

Vraag 10: In welke regio bent u werkzaam? (Open antwoord)

Sectie 4: vragen voor tolken die geen behoefte hebben aan een buddy en geen buddy willen zijn

Vraag 2: Wat maakt dat u geen behoefte heeft aan een buddy? (Open antwoord)

Vraag 3: Wat maakt dat u geen buddy wilt zijn? (Meerdere antwoorden mogelijk)

- Gebrek aan tijd
- Gebrek aan ervaring in het werkveld
- Gebrek aan kennis van o.a. ondernemerschap
- Gebrek aan voordelen of winst aan mijn kant
- Gebrek aan inzicht over de verwachtingen
- Anders, namelijk...

Vraag 4: Wat zou u kunnen motiveren om toch een buddy te worden? (Meerdere antwoorden mogelijk)

- Ontvangen van nascholingspunten van RTGS
- Training over buddyschap/mentorschap
- Begeleiding bij buddyschap
- Financiële vergoeding
- Niets
- Anders, namelijk...

Vraag 5: Wat is uw leeftijd? (Open antwoord)

Vraag 6: Hoelang bent u op dit moment actief in het werkveld als tolk NGT? (Open antwoord)

Vraag 7: In welke regio bent u werkzaam? (Open antwoord)

Sectie 5: vraag voor iedereen

Dank u wel voor het invullen van deze vragenlijst! Voor mijn onderzoek wil ik graag een aantal vervolgesprekken voeren, mag ik u daarvoor benaderen? Laat dan alstublieft hier uw e-mailadres achter en dan neem ik spoedig contact met u op! (Open antwoord)

Bijlage 2: Vragenlijsten buitenland

Engeland

1. What was the reason for setting up a buddy system?
2. What steps did you take during the establishment?
3. What were the biggest challenges in setting up the system?
4. How did you overcome those challenges?
5. Based on which criteria did you make the right matches between buddies and beginner interpreters?
6. Have you received any feedback on your matching process?
7. If so, what was this feedback?
8. How did you implement any received feedback?
9. How did you gather the necessary information to match buddies with beginner interpreters?
10. Are there specific criteria that an interpreter must meet to become a buddy? If so, what are the criteria?
11. What additional support do you provide for buddies? (Such as peer reviews or training?)
12. How are the buddies compensated for their work?
13. What are your tips for an organization that is just starting to set up such a system?

België

1. Wat was de aanleiding om een buddysysteem op te zetten?
2. Welke stappen hebben jullie genomen bij de oprichting?
3. Wat waren de grootste uitdagingen bij het opzetten van het systeem?
4. Hoe hebben jullie die uitdagingen opgelost?

5. Op basis van welke criteria hebben jullie de juiste matches gemaakt tussen buddy's en beginnende tolken?
6. Hebben jullie feedback gehad op jullie manier van matchen?
7. Zo ja, wat was deze feedback?
8. Hoe hebben jullie de eventuele feedback geïmplementeerd?
9. Hoe hebben jullie de benodigde informatie verzameld om buddy's en beginnende tolken aan elkaar te koppelen?
10. Zijn er specifieke criteria waaraan een tolk moet voldoen om buddy te worden? Zo ja, aan welke criteria moet een tolk voldoen?
11. Wat voor extra ondersteuning bieden jullie aan voor buddy's? (Zoals intervisie of trainingen?)
12. Hoe worden de buddy's gecompenseerd voor hun werk?
13. Wat zijn jullie tips voor een organisatie die net begint met het opzetten van zo'n systeem?

Bijlage 3: Samenvattende poster

